Posamezna številka stane 30 vinarjev.

23. številka. Maribor, dne 5. junija 1919. 53. letnik.

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

[illegible]

Maribor in Radgona naša!

Železnica Radgona Špilje teče po jugoslovanskih tleh.

V torek popoldne sta dva francoska častnika, kot odposlanca antante obiskala v Mariboru okrajnega glavarja dr. Lanjšča, vladnega komisarja Pfeiferja in škofa dr. Napotnika. Uradno sta naznanila, da je mirovna konferenca v Parizu proglasila Maribor in Radgono za jugoslovansko posest. Tudi železnica od Spilja do Radgone teče po jugoslovanskih tleh.

S tem dnem je za Štajersko končan več kot tisočletni boj med slovenstvom in nemštvom in mi smo z uspehi zadovoljni. Meja ostane, kakor se je razvila tekom časa. Nemci obdrže, kar so ponemčili našega sveta, izgube same mesta in trge, ki se nahajajo na našem ozemlju in nekoliko okolice ob meji. Okreg 1200 let je bil slovenski kmet trdi boj s prodirajočim nemštvom, ki mu je trgalo vas za vasjo, dolino za dolino, a njega samega uklenilo v tlačenstvo nemški gospodi in graščakom. Sedaj je ta boj izbojevan, naše sile so svobodne in jih bomo lahko uporabili za boljše, plodonosnejše delo. Pretekli torek je eden najpomenljivejših dnevov v zgodovini našega ljudstva.

Mirovni pogoji Nemški Avstriji.

Odposlancem Nemške Avstrije na pariški mirovni konferenci so bili v pondeljek dne 2. junija izročeni mirovni pogoji. Nemška Avstrija se bo odslej imenovala samo »Avstrija«. Nova država bo štela kakih 6. milijonov prebivalcev. Obsegala bo 50.000 do 60,000 štirjaških milj.

Avstrija prizna popolno neodvisnost Ogrske, Čeho Slovaške in države Srbov Hrvatov-Slovencev in odstopi druga ozemlja, ki so poprej tvorila avstro ogrske cesarstvo.

Meje.

Severna meja Avstrije z Čeho-Slovaško je večinoma stara meja, ki je Gornje in Nižje Avstrijsko delila od Češke in Moravske. Češki in moravski Nemci so torej del Čehoslovaške države. Južna meja z Italijo in Jugoslavijo se bo pozneje natančneje določila. Toliko pa je že sedaj gotovo, da pripadata Maribor in Radgona Jugoslaviji. Meja teče severno od Radgone proti Ogrski. Natančno mejo med Čehoslovaško in Avstrijo bo določila komisija 7 članov, od katerih bo 5 imenovanih od antantinih držav po enega pa imenujeta Čeho-Slovaška in Avstrija.

Trdi pogoji.

Antanta stavi Avstriji trde pogoje miru. Pred vsem zahtevajo zavezniki, da morajo Nemci v Avstriji zagotoviti vsem avstrijskim državljanom, brez ozira na pleme, jezik in vero v zasebnem in javnem življenju popolno svobodo. Avstrija se odpove vsem pravicam, ki jih je dosedaj imela zunaj Evrope. Vse avstro-ogrske bojne ladje z podonavskimi vred se končnoveljavno odstopijo zaveznikom (Jugoslaviji, Italiji, Franciji itd.) Trde pogoje stavi antanta avstrijskim Nemcem tudi glede plačevanja dolgov stare Avstro Ogrske. Podrobnosti pa še o tem niso znane. Vojaštva bo smela Nemška Avstrija imeti le skromno število.

Tako je ponižan oni narod, ki je l. 1914 povzročil krvavo svetovno vojsko iz hudobnega namena, da bi zagospodoval nad vsemi narodi v Evropi.

Minister dr. Korošec o prehrani v Jugoslaviji.

V naslednjem objavljamo odgovor dr. Korošca na razne interpelacije poslancev v Narodnem predstavništvu v Beogradu glede naše prehrane.

Sol.

Istina je, da imamo v Bosni in Hercegovini do 20.000 ton soli in da ostaja okoli 3000 ton za izvoz. Kakor sem se prepričal, se izvozi vsak dan iz Bosne v Srbijo, zlasti v Beograd, kakih 500—5000 kg soli (izvoz seveda ni vsak dan enak), in sicer največ po vojakih. Mi nismo imeli povoda, da bi te zapleniti, ker vemo, da vlada v Srbiji veliko pomanjkanje soli. Za druge pokrajine smo poskrbeli sol na ta način, da smo določili že v preiskniih dogovorih z Nemško Avstrijo, da nas bo Nemška Avstrija zalagala s soljo; tako dobimo iz Nemške Avstrije 400 vagonov kuhinjske soli. Dne 25. maja smo sklenili še dodaten dogovor, po katerem dobimo zopet 400 vagonov soli.

Proti tihotapstvu.

Popolnoma se strinjam s tem, da je treba preprečiti tihotapljenje v velikem. Kolikor sem jaz

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest,

[illegible] Franjo Kunsjans; preložil za „Slov. Gospodarja" Al. B.

(Konec.)

Katrica je mogla užiti le malo od jedil. Naj je že bila utrujenost ali ginjenost, čez par trenutkov je končala obed in s tihim, hvaležnim pogledom opazovala svojega dobrotnika, ki je bil prisedel k njej in jo silil, naj je.

Ko je stari gospod zapazil, da noče več jesti, jo je prijel za roko in rekel:

„Zdaj mi pa povej, odkod si in kako to, da tako sama potuješ s slepim vojakom, in če imaš starše in kje so?"

S prirojeno priprosto zgovornostjo mu je zdaj deklica pričela pripovedovati o hišicah, stari materi, dedu, Pavelčku in o ločitvi. Ko pa je pričela praviti, kako se je mučila, da bi našla slepega vojaka v Venloju, kako je od veselja skoro omedlela, ko ji je častnik dovolil, da sme nesrečnika vzeti s seboj domov, kako je sanjala o naši preljubi Gospej in kaj sta spotoma govorila med sabo, — takrat se je starca lotila globoka ginjenost, da si je včasih solzo obrisal iz oči. Sladki dekličin glas je nepremagljivo vplival nanj in čudil se je njeni nerazumljivi požrtvovalnosti in ljubezni.

Ničesar mu ni prikrila ter mu pošteno in odkrito pripovedovala o svojih načrtih, možitvi s slepcem in o vsem, kar mu je obljubila in misli storiti, da mu osladi grenko življenje. Povedala mu je tudi, kaj ji je Janez obljubil, ako z božjo pomočjo zopet izpregleda.

Ta ganljiva povest je dolgo trajala, a kljub temu je starec ni pretrgal niti z besedico.

Ko je deklica končala z gorko hvalo in molče pričakovala odgovora, je njen poslušalec sedel tukaj s povešenimi očmi, vtopljen v globoko premišljevanje. Čez nekaj časa je dvignil glavo in rekel:

„Prav si ravnala, hčerka moja. Kreposten in plemenito misleč otrok si! Sanjala si torej o tem, da si pomoreta naprej s tem, da bosta delala dan in pa noč. Ti, da odvrneš od prijatelja bolest slepoti, on, da te poplača za tvojo ljubezen; oba skupaj pa, da starim staršem napravita mirno življenje. Bog je uslišal vajino molitev. On vaju je pripeljal semkaj in meni dovolil, da vama izkažem dobro delo. Uporabil bom vso svojo izkušenost, da ozdravim levo oko tvojega prijatelja, in veliko imam vzroka upati, da se mi posreči. Kar pa se drugega tiče, bodi brez skrbi: uresničile se bodo tvoje plemenite sanje. To noč bosta spala tukaj. Jutri bomo videli, kaj nam je storiti. Med tem si lahko odpočiješ, ali se izprehajaš po vrtu, in ako česa želiš, kar zahtevaj od dekle ali pa od hlapca: dobri duši sta, ki ti bosta z veseljem pomagala. Zdaj pa te zapuščam do večera."

Nemo je gledala Katrica za starcem, ko je odhajal. Čez nekaj časa je tudi ona zapustila sobo ter se veselo izprehajala po vrtu, premišljujoč, kar ji je bil povedal stari gospod.

— — —

Drugo jutro se je odpeljal voz skozi vrtna vrata. Na sprednji klopi je sedel hlapec z brazgotino na čelu, žvižgajoč veselo pesem in z bičem priganjajoč konja v tek. Na zadnji klopi je sedel mladenič z zelenim senčilom na očeh, za njim pa vesela Katrica, ki mu je tiho stiskala roko in mu šepetala na uho:

„O Janez, zdaj sva pa le srečna, kaj ne? Uresničile so se moje lepe sanje! Kako bo vesela tvoja mati — in ti gotovo ozdraviš, stari gospod je rekel tako — kako se bodo vsi čudili, ko se pripeljeva tako imenitno v lepem vozu!"

„Popeljeme se po ovinkih proti Cerzlu", je rekel hlapec. „Tam mi pokažeta pot. Zdaj pa v božjem imenu!"

Pognal je konja in zaklical:

„Hoj, Marengo, hi! Stopaj!"

Cestni prah se je vzdignil kot oblak; kmalu je voz izginil med prvimi vaškimi hišami.

VIII.

Nekega dne, ko sem čisto sam pohajal po pustinji in v duhu nabiral pesniške vtise narave, se je na zahodu dvignila nevihta.

Nekaj čudovitega, čestokrat strahotnega je, če se človek vroč poleten dan nahaja na ravnini, ko se z bliski prepojeni sopari počasi na brezkončnem nebu zgoščajo v viharne oblake. Človek bi si mislil, da se je narave naenkrat lotil smrten strah; solnce obledi in sije s slabotnimi žarki; zrak postaja težak in se vlega človeku na prsi; živali beže in se plano skrivajo; čebele kot pušice švigajo, hiteč domov v panje; listje na drevju se ne gane, veter zadržu-